ICOMOS HÍRADÓ

a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

21. évfolyam - 5 szám 2013. október hó

A TARTALOMBÓL



16. Tusnád konferencia - Beszterce



30 éves jubileumi CIVVIH ülés – Budapest/Visegrád

TAGDÍJBEFIZETÉS 2014



AZ ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG FELHÍVÁSAI A 2014-ES ICOMOS-DÍJRA ÉS MŰEMLÉKVÉDELMI CITROM-DÍJRA



„Védett épületek a fogyatékossággal élők szolgálatában" - Konferencia Fehérvárcsurgón



Emlékezzünk rá, hogy...
Rejtett évfordulóink

Ismét költöztünk…

Ezúton is tájékoztatjuk kedves tagtársainkat hogy az ICOMOS Iroda és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság „Román András" Archívuma 2013. szeptember elején a Táncsics Mihály utca 1. szám alá - a Forster Központ épületébe – költözött át a Szentháromság téri épületből, és ezzel egyidejűleg megszűnt a +36/1/2127615 telefonszámon való telefon- és fax elérhetőségünk.

Az Iroda új telefonszámai:
+36/1/*2254.965* és
+36/1/*2254.966* *(ezen a számon fax is működik)*

E-mail elérhetőségünk nem változott: *secretariat@icomos.hu*

ICOMOS Titkárság

Közlemény

Egyesületünket 2005. június 14-én közhasznú szervezetté minősítette a Fővárosi Bíróság. A XXIII. Közgyűlésünk által 2013. május 24-én módosított alapszabályunkat a Fővárosi Bíróság jóváhagyta, és az 2013. szeptember 20-án jogerőre emelkedett. A módosított új alapszabály a honlapunkon került közzétételre.

Köszönet az 1%-ért!

Ezúton is szeretnénk megköszönni mindenkinek, aki 2012-es személyi jövedelemadójának 1%-át az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület részére ajánlotta fel.
A támogatás révén beérkezett **38.213** Forintot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság nemzetközi jelenlétének erősítésére, Magyarország szakmai képviseletére fordítottuk.

Beszámoló a 2013. augusztus 20 – 24 között Besztercén (Románia) „Kortárs komfort történeti épületekben” témában megtartott 16. Tusnádi Konferenciáról

Az „Épített örökség felújításának elméleti és gyakorlati kérdései nemzetközi konferenciasorozat – TUSNÁD” ebben az évben 16-ik alkalommal került megrendezésre. A Nagybányai helyszínnel 2005-ben megtartott ülésszaka óta biennále rendszerben, és alkalmanként más-más helyszínen megrendezésre kerülő konferenciasorozat 2013-ban az ottani evangélikus templom felszentelésének 450-ik évfordulója alakalmából, a Városi Önkormányzat meghívására Besztercén zajlott le.



Ez a különleges körülmény indokolta a szokatlan augusztusi időpontot is, ami miatt a korábbiakhoz képest kevesebben vettek részt a rendezvényen. A résztvevők viszont a már megszokottan magas színvonalú, igen érdekes és hasznos előadásokat hallgathattak meg, és aktívan részt is vettek az elhangzottak megvitatásában.

A résztvevők nagy többsége, így mi[1] is augusztus 20-án érkeztünk meg (kissé viszontagságos út után) a városba, és a Beszterce szállóban laktunk. A konferenciának helyt adó város történeti központjában lényegében minden helyszínt gyalogosan meg lehetett közelíteni, maga konferencia a Városháza (nem műemléki) épületében volt.

A szokásos regisztrációra 21-én reggel került sor, ezt követően,
az „első modul” – HIVATALOS MEGNYITÓ – MEGNYITÓ BESZÉDEK, PLENÁRIS ELŐADÁSOK keretében – az ünnepélyes megnyitóval kezdődött meg a délelőtti program. A vendéglátó Város (Ovidiu Cretu), a Szervezők (Szabó Bálint) és az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság (Fejérdy Tamás) nevében elhangzott köszöntésekhez csatlakozott a levezető elnök, Christoph Machat köszöntője az ICOMOS VB és az ICOMOS Német Nemzeti bizottság nevében. A szakmai program szerinti megnyitó előadásokból sajnos Sergiu Nistor (RO) előadására az ő „igazolt” távolmaradása miatt nem kerülhetett sor, így **Fejérdy Tamás** (HU): **„Változó igények – igényes (?) változtatások történeti épületekben”** című előadását[2] a tervezettnél valamivel hosszabban mondhatta el.

A délelőtt második felében
a „második modul” - BEAVATKOZÁSI KONCEPCIÓK A KORTÁRS KOMFORT BIZTOSÍTÁSÁÉRT TÖRTÉNETI ÉPÜLETEKNÉL. ORSZÁGOS ÉS NEMZETKÖZI ELŐÍRÁSOK
tárgyalására a levezető elnök tisztét Fejérdy Tamás vette át.
Ebben blokkban hangzott el **Klaniczay Péter** (HU)**: „A kortárs komfort biztosítása történeti épületekben (Beavatkozások az országos és nemzetközi előírások tükrében)”** című, számos fényképpel illusztrált, a műemléki felügyelő helyzetéből megfogalmazott gyakorlati szempontokat felvonultató előadása. Rámutatott arra, hogy a történeti/műemléki épületek esetében milyen kihívásokra kell megtalálni az általános elvi elvárásoknak megfelelő, mégis mindig egyedi válaszokat, és meggyőzően bizonyította, hogy nagyon komoly szakmai tudás és tájékozottság, nagyfokú

[1] Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságot Dr. Fejérdy Tamás főtitkár és Klaniczay Péter alelnök képviselte

[2] A konferencia anyagából a Transsylvania Nostra folyóirat 27., azaz 3/2013 száma közreadott néhányat, ez az előadás is közöttük van.

kreativitás, és egyáltalán nem utolsó sorban: az érintett partnerek közötti jó szándékú együttműködés szükséges ahhoz, hogy valóban elfogadható eredmények szülessenek.
Ez követte **Adrian Tudoreanu-Crisan** (RO)**: „Kortárs beavatkozások a padlástérben. Az erdélyi eklektikus fedélszerkezeteket ért hatások"** című, doktoranduszi témáját bemutató, speciális területtel foglalkozó érdekes előadása[3].
Kirizsán Imola (RO)**: „Komfort és örökségvédelem"** című előadása nagyon határozott és kemény kérdéseket vetett fel e két terület összefüggéseit, egymásra hatását illetően – érintve hitelesség területét is (pl. hiába nincs már szükség gépészetileg a kéményekre, azok hozzátartoznak az eredeti épület-szubsztanciához).

A délutáni első blokkot, amelynek tárgya volt
a „harmadik modul" - TÖRTÉNETI ÉPÜLETEK HASZNOSÍTÁSA. A KORTÁRS KOMFORT BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDOZATAI. ESETTANULMÁNYOK
Klaniczay Péter vezette, itt a következő előadások hangzottak el:
Christoph Machat (DE)**: „Az örökségértékek szabta beavatkozások határai – esettanulmányok (a segesvári Szarvas-ház, az 1950-es évek magas épületei, népi építészet)"** című előadásában részben általános elvekről szólt, részben a hagyományos helyi építészeti (népi építészeti) alkotások sajátosságait, majd előadása befejező részében egy segesvári városi lakóház felújítása és új, kortárs rendeltetésre való alkalmassá tétele kapcsán felmerült „komfortosítási" feladatok megoldásáról szólt.
Cornéliu Gaiu (RO): **„Kortárs komfort a 63. Gyalogos Hadosztály volt kaszárnyájában, ma Beszterce-Naszód Megyei Múzeum"** című előadása egy alaposan kidolgozott esettanulmány példáján keresztül sorakoztatta fel az új funkcióval is összefüggő kortárs igények kielégítésével kapcsolatos kihívásokat. A múzeummá átalakított, korábban katonai rendeltetésű épületet a pénteki kirándulás végén volt módunkban megtekinteni és tapasztaltuk, hogy a régi épület múzeumi funkcióval kiegészítve a sikerült példák közé tartozik.
Ezután egy másik esettanulmány ismertetése következett: **Vasile Duda** (RO): **„Felújítási beavatkozások és új funkció kialakítása az „Oroszlános ház" műemlék épületben"** egy besztercei ház sikeres helyreállítását és fenntartható rendeltetéssel való kialakítását mutatta be. Az előadáson elhangzottakat alkalmunk volt helyszíni látogatáson egybevetni a valósággal. A nemzetközi (olasz vezetésű) projekt eredményességét nem vitatva azt állapíthattuk meg, hogy azért a történetiségéből jócskán vesztett az egyébként valóban használhatóan „komfortosított" egykori, eredetileg mészáros tulajdonosai által épített és használt városi ház.

A második, Kirizsán Imola vezette délutáni blokk volt
a „negyedik modul" – BEAVATKOZÁSOK TÖRTÉNETI ÉPÜLETEKNÉL A KORTÁRS KOMFORT BIZTOSÍTÁSÁÉRT: KONZERVÁLÁS, HELYREÁLLÍTÁS, FELÚJÍTÁS, REKONSTRUKCIÓ
témakörben.
Itt elsőként **Luz Maria Beristian Diaz** (MX): **„Történeti épületek rendeltetésbeli jellegzetességei és örökségértékek. A Chapultepec kastély, Mexikóváros szívében"** című előadása hangzott el. Rengeteg képpel illusztrálta, de nem könnyen volt átlátható, hogy az amúgy érdekes illusztrációk összességükben milyen megállapításokat voltak hivatottak alátámasztani.
Ezután **Kruppa Gábor** (HU)**: „A Gresham-Palota felújítása"** címmel mutatta be ennek az emblematikus budapesti épületnek a magas igényszintű szállodaként történő helyreállítását, egyebek között arra is példát hozva, hogy milyen gyorsan változhatnak a különböző komfortigényekkel kapcsolatos elvárások (pl. a szállodai szobákban elhelyezett TV készülékek kapcsán…).
Az ebben a blokkban harmadikként elhangzott előadást **Virgil Poliziu** (RO) építész professzor: **„Műemlék – múzeum és kiállítási tárgy. A tordai fejedelmi palota"** címmel tartotta meg. Ez a konkrét eset nemcsak a technikai-infrastrukturális jellegű, hanem az épületet magát is bemutató elvárásoknak való megfelelés problémakörét is felvette.
A napközben elhangzott előadásokon felmerült kérdésekről az előadásokat/blokkokat követő megbeszélések után még a besztercei „Crama Veche" vendéglő szabadtéri részén megtartott kellemes esti fogadás keretében is eszmét cserélhettek a résztvevők.

[3] Ld. előző jegyzet

A rendezvény második napján, augusztus 22-én folytatódtak az előadások Virgil Poliziu (RO) elnökletével, a következő témakörben:

az „ötödik modul" - BEAVATKOZÁSOK TERVEZÉSE TÖRTÉNETI ÉPÜLETEKNÉL A KORTÁRS KOMFORT BIZTOSÍTÁSÁHOZ AZ ÖRÖKSÉGÉRTÉKEK ÁTMENTÉSÉVEL

Első előadóként **Máté Zsolt** (HU): **„Kortárs komfort a gödöllői Királyi Kastélyban"** címmel tartott megérdemelten nagy elismerést aratott előadást[4], érzékletesen bemutatva az kimagaslóan értékes műemlék és a kimagaslóan igényes új rendeltetés – nemzetközi tanácskozásokra is alkalmas központ – összehangolásával kapcsolatosan felmerülő kihívásokat és az alkalmazott megoldások révén azokra adott egyszerre műemléki és kortárs válaszokat.

Anca Durgheu (RO):**„Lakóhelyiségek korszerűsítése történeti épületekben. A naszódi „volt gyógyszertár" helyreállítása és korszerűsítése"** ugyancsak a tervezési kihívásokkal foglalkozott egy konkrét épület kapcsán – a beszámolóból az is kiderült, hogy a külső körülmények alakulása miatt ez a munka a tervezést követő megvalósítás során már sajnos korántsem folytatódott olyan sikeresen, mint az előzőleg ismertetett gödöllői példa.

A blokkot záró harmadik előadást a programban szereplő **Babos Rezső** (HU) akadályoztatása miatt **Devescovi József** (HU): **„A budai Várkert Bazár épületeinek és faszerkezeteinek biológiai állapota és a helyreállítást megelőző-megszüntető faanyagvédelmi munkák"** címmel tartotta meg[5].



A program ezután besztercei épületek meglátogatásával folytatódott, a tanulmányi séta körében megtekintettük a „Liviu Rebreanu" főgimnázium (az egykori szász főgimnázium) jól karbantartott, de közvetlen környezetében még bizony alaposabb rendezésre váró impozáns épületét; majd az egykori domonkos kolostor maradványát, amelyben ma öregek otthona működik. A már megszokott helyen, a „Crama Veche" vendéglőben volt közös ebéd, amely után ismét előadások következtek.

A Corneliu Gaiu által vezetett

„hatodik modul" – TÖRTÉNETI ÉPÜLETEK KIALAKULÁSA, FEJLŐDÉSE, TIPOLÓGIÁJA, VÉDENDŐ ÖRÖKSÉGÉRTÉKEIK ÉS A KORTÁRS KOMFORT BIZTOSÍTÁSA

keretében a programban szereplő első előadásra sajnos nem került sor Furu Árpád (RO) más irányú elfoglaltsága miatt, így mindjárt **Laura Zaharia** (RO): **„Kortárs komfort a történelmi Máramaros hagyományos parasztházaiban"** című előadását hallgathattuk meg. Pontos képet rajzolt a hagyományos lakó- és lakáskultúra megváltozásáról, a hagyományos komfortszint tarthatatlanságának helyzetéről. Érdekes megoldási javaslatokat is bemutatott, hogy miként is lehetne az igényelt komfortfokozat növelést a hagyományos értékek legalább a látványt érintő részeinek – a megőrzését biztosítani.

Guttman Márta (RO): **„Történeti templomterek fűtése"** című előadása felért egy komplett szakmai segédlettel, így méltán aratott szűnni nem akaró tapssal kifejezett elismerést a hallgatóság körében.

Az elhangzottak mintegy lezárásaként Christoph Machat által moderált **kerekasztal beszélgetés** következett, amelynek résztvevői rajta kívül Máthé Zsolt, Guttman Szabolcs és Fejérdy Tamás voltak, és még néhány hozzászóló a jelenlévők közül.

Ezek után a Szabó Bálint által levezetett

„hetedik modul" - ZÁRÓÜLÉS: KONKLÚZIÓK, TUSNAD 2014

keretében először az egyes korábbi modulok levezető elnökei foglalták össze az ő blokkjukban elhangzottakat, majd ezen összefoglalások összefoglalásaként elhatároztuk, hogy a záró

[4] Ld. 1. sz. lábjegyzet

[5] Ld. 1. sz. lábjegyzet

megállapításokat a későbbiekben megküldésre kerülő tervezethez érkező észrevételek figyelembevételével fogjuk véglegesíteni és mintegy ajánlásként közreadni.

Annyi azonban már most is megfogalmazható, hogy **a történeti épületek, műemlékek megőrzéséhez feltétlenül szükséges, hogy legyen rendeltetésük, viszont a használat biztosíthatóságának egyik legfontosabb előfeltétele a mindenkori komfortigény lehető legteljesebb mértékű kielégítése, amelyet az esetek igen nagy többségében meg is lehet oldani, de a megoldáshoz szükséges a meglévő értékek előzetes ismeretén túl a megfelelő szakmai tudás és kreativitás, valamint a számos érintett szakterület képviselőinek szoros együttműködése – a program megfogalmazásától kezdve a tervezésen át a kivitelezésig.** Végül nem szabad megfeledkezni a kész komfortos állapot folyamatos gondozásáról, fenntartásáról sem.

A következő évben – külső okokból, a tartószerkezeti konferenciák átszervezése miatt – kivételesen ismét lesz TUSNÁD, majd ezt követően továbbra is kétévenként lesz megrendezve. Várhatóan visszatér a rendezvényfolyam a tavaszi – várhatóan áprilisi – időpontra. A tervezett téma pedig az épített örökséggel kapcsolatos menedzselés-kezelés lesz, azaz:

TUSNAD 2014: Kortárs menedzsment az épített örökségvédelem számára

Az idei konferenciának az első része a Crama Veche vendéglőben záró fogadással végződött. Másnap, augusztus 23-án tanulmányi kirándulás, majd a legutolsó napon a besztercei evangélikus templom újraszentelésének ünnepségén való részvétel kapcsolódott még a programhoz. Ez utóbbi témakörben kerekasztal-beszélgetés[6] és kiállítás megnyitó[7] voltak a záró események (ez utóbbi eseményeken azonban már csak Klaniczay Péter alelnök képviselte az Icomos Magyar Nemzeti Bizottságot).

A kirándulás során a környék kastélyait és templomait tekintettük meg. Elsőként a jelenleg általános iskolaként működő Kemény-kastélyt Nagysajóban, amely jelen formájában inkább egy közepesen tatarozott állapotot mutatott a néhány évvel ezelőtti uniós forrás eredményeként. A középrizalitos, manzárd-tetős téglalap alaprajzú épület - noha a gyér szakirodalom a XIX. század végére datálja – minden bizonnyal egy XVIII. századi előzménnyel is rendelkezett. A közelben található Bilakon az egykori evangélikus, de ma már ortodox templomot néztük meg. A ma már Szent Mihály és Gábor arkangyalok nevét viselő templom az előző századfordulón épült és jelenleg az ortodox vallás igényei szerinti belső átalakítása és festése van folyamatban. Innen a csegőtelki fatemplomhoz vezetett utunk, ahova gépkocsival csak egy nagyon rossz köves úton, majd gyalogosan egy erdőn át jutottunk. Viszont az éppen érő almafák közötti látvány mindenkit kárpótolt a fáradtságért, hiszen a külsőben és szerkezetileg teljesen helyreállított kisméretű fatemplom ennek a típusnak egyik varázslatos gyöngyszeme. A fagerendák teljes belső felületét Ioan Stenel szentmargitai festő 1776-ban készített falképei díszítik, amelyek restaurálása még hátra van. Ezt követően az árokalji Bethlen kastélyhoz érkeztünk és kitűnő ebéd után a hatalmas parkban elterülő kastélyt és melléképületeit néztük meg, amely ma alkotóházként működik a Babes-Bolyai Tudományegyetem kezelésében. A keleties hangulatú, pártázatos, kupolás saroktornyokkal ellátott kastély több szakszerűtlen átalakításon esett át, de még jelen formájában is sok értékkel bír, s különösen az egykori barokk kályhák ejtették ámulatba még a szakma elmélyült kutatóit is. Következő állomásunk Bethlen volt, ahol meglátogattuk a ma mezőgazdasági szakiskolaként működő Bethlen András-kastélyt. Az L alaprajzú, emeletes épületen félbehagyott felújítás nyomait láttuk, de egyes szép részletek és a belső boltozatos helyiségeinek stukkódíszei meggyőztek bennünket a későbarokk főúri kastély igényes voltáról. Vidéki utunk utolsó állomása a naszódi George Cosbuc Állami kollégium volt, amelyet egyszerűbb földszintes elődjét követően 1888-ban építettek későklasszicista stílusban. A közel 100 méter hosszúságú épület változatos tömegformálású, a végeken alacsonyabb, míg középen – nagyteremmel rendelkező – magasabb tömegű épületrész tagolja. Visszatérve Besztercére, a már említett Beszterce-Naszód megyei múzeumban tettünk látogatást, ahol a környék régészeti és helytörténeti kiállításának

[6] Besztercei evangélikus templom: a 450 éve felszentelt templom és a közelmúltban feltárt örökségértékek bemutatása (Meghívottak: EKE Éva építész, vezető tervező; KISS Lóránd falkép-restaurátor; MIHÁLY Ferenc, festett fa- és bútorrestaurátor; TÓTH Boglárka/BOTÁR István dendrokronológiai szakember; Ioana RUS-CACOVEAN, művészettörténész)

[7] „A BESZTERCEI EVANGÉLIKUS TEMPLOM 450 ÉVE" (Helyszín: A besztercei evangélikus templom galériája, megnyitotta: Christoph Machat)

megtekintése mellett, a szász templomokat bemutató festményekből nyílt kiállítást is láttuk. Megnéztük a közeli - jelenleg kulturális rendezvényeknek helyt adó – későromantikus formában 1893-ban épült zsinagógát. Befejezésül az egykori városárok helyén létesült közpark mellett, a XIX. század végén felépült – ma George Cosbuc kulturális központként működő – éppen teljes felújításra és korszerűsítésre váró épületet néztük meg. A gazdag eklektikus és neoklasszikus díszítéssel ellátott épület hatalmas színháztermének és kiegészítő helyiségeinek éppen megkezdett felújítási munkái számunkra is világossá tették a kortárs komfort történelmi épületekben való kialakításának nehézségeit.

Az estét az egyébként igen népszerű és általunk is megkedvelt Crama Veche étteremben zártuk, amely a központ szomszédságában és részben alatta, a pincében található. Itt vacsora közben egy kisebb szakmai prezentáció részesei voltunk, ugyanis a rendezvény szponzora a „HASIT" cég volt és műemlékek felületvédelmével kapcsolatos korszerű anyagokról tartott tájékoztatást, nemzetközi példákat is bemutatva.

A szombati nap szinte ráadásként csak a besztercei evangélikus templom ünnepe körül zajlott. A délelőtti ünnepi díszmisével azonos időpontban rendezett szakmai konferencián megismerhettük a templom eddigi restaurálásának és a 2006-os tűzvészt követő helyreállítási munkáinak a részleteit. Mind az előkészítés, mind pedig a munkák megvalósítása példaadó módon és magas színvonalon folyt. A helyreállítási munkákat alapos levéltári és történeti előtanulmány, valamint természettudományos és restaurátori vizsgálatok előzték meg. A már restaurált belső részek (boltozati bordafestés) és berendezési tárgyak (stallumok, sekrestyeajtó) rendkívüli szakmai minőségről tanúskodnak. Hátra van még a templom több korból származó padjainak restaurálása, a különböző építészeti periódusú részleteket őrző oldalfalak helyreállítása, valamint a középkori fedélszék bejárását is lehetővé tevő bemutatása is. Ez utóbbi már 3 D-s változatban, a XXI. század technikáját sugallva a szemünk előtt is lepergett. A kiégett toronyba rejtett üveglift viszont már a modern technika és a történeti értékek fúziójának tanúbizonyságát mutatta, annál is inkább, mert az előadások szünetében – igaz már programon kívüli egyszerű turistaként – sikerült feljutni a toronysisak alatti függőfolyosóra, ahonnan bámulatos látvány nyílik a városra. Mivel a konferencia az ebédidőt is felemésztette, ezért a délután nyíló kiállítással vigasztaltuk magunkat, amely a templomhajót három oldalról körbefogó, reneszánsz mellvéddel és lépcsőkorláttal díszített karzaton nyert elhelyezést. A templom építésével és átalakításával összefüggő számos dokumentum bemutatásán túl, a korábbi tűzvészek során napvilágra és kibontásra került építési részlet, megolvadt harangdarab, óramutató is megtekinthető volt.



A délután egy nagyszabású nemzetközi konferenciával zárult, ahol a szász testvérvárosok (Wels, Herzogenrath) képviselőinek részvételével az „Erdély – egy európai modell" címmel hangzottak el előadások. Az ezt követő éjszakába nyúlóan természetesen az egész város ünnepelt a még restaurálásra váró több száz éves házak közötti széles díszburkolattal ellátott gyalogos főutcán.

Köszönet és elismerés illeti a Besztercén megtartott TUSNÁD 2013 szervezőit, előadóit és a vendéglátó Várost a színvonalas és eredményes tanácskozás lehetővé tételéért, valamint a konferencia egészére jellemző „komfortos" környezetért, továbbá az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságot és Támogatóit a részvételünk biztosításáért.

Fejérdy Tamás - Klaniczay Péter
az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság
főtitkára és alelnöke

Beszámoló a
2013. szeptember 20-22-én Budapest-Visegrád helyszínel megtartott 30 éves jubileumi CIVVIH üléséről

Előzmények

Az ICOMOS Történeti Városok és Falvak Nemzetközi (Tudományos Szak)Bizottságának létrehozásáról 1983-ban döntött az ICOMOS Végrehajtó Bizottsága. Az akkor még csak Történeti Városok Bizottsága (CIVIH) névvel felállított szervezet első elnökének a létrehozásának kezdeményezőjét, dr. Román Andrást (az adott időpontban az ICOMOS VB magyar tagja) kérte fel. Az alapító Elnök három cikluson (9 éven) keresztül vezette a Bizottságot. Számos szakmai eredménye közül kiemelkedik a Történeti Városok Rehabilitációjára vonatkozó, 1987-ben a washingtoni közgyűlés által elfogadott ICOMOS karta kidolgozása. Dr. Román András elérte, hogy a CIVIH, majd az ICOMOS akkori nemzetközi elnöke kérésére a történeti falvakat is látókörébe emelő CIVVIH székhelye Egerben legyen, így a Bizottság történetének mintegy első 20 éve szorosan kötődött Magyarországhoz.

Az ICOMOS Tanácsadó Testületének 2012-ben, Pekingben megtartott ülése alkalmából a Bizottság elnöke, Sofia Avgerinou Kolonia asszony a CIVVIH jelenlévő tagjait rendkívüli ülésre hívta össze, amelynek során – készülve a CIVVIH megalapításának 30. évfordulójára – felvetette, hogy a 2013-ik évi, ünnepi megemlékezést is magába foglaló ülést Magyarországon kellene megrendezni. Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság jelen lévő vezetői (elnök, főtitkár) örömmel vették a megtisztelő „célzást", az ülés tényleges meghívására azonban csak később, a megrendezés feltételeinek tisztázása után került sor. Az ülés – utólag és szerénytelenség nélkül megállapítható, hogy nagysikerű – megrendezését, a jelentős létszámú és igen aktív részvételt a Támogatók tették lehetővé, hiszen a Nemzeti Kulturális Alap, valamint a MOL támogatói közreműködése nélkül sem vállalni, sem a megfelelő szinten megvalósítani nem lehetett volna ezt az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága, és – túlzás nélkül hozzátehetjük – az adott nemzetközi-szakmai körben egyben Magyarország számára is elismerést hozó rendezvényt.

Időpont, Helyszín, Résztvevők

A 30. évfordulóról megemlékező ülés **időpont**jának meghatározását számos (ICOMOS keretén belüli és kívüli) tényező befolyásolta, a 2013. szeptember 20-22-i időpont (bár a szervezők számára komoly kihívást jelentett) végül lehetővé tette, hogy az ülésen a vártnál is nagyobb létszámban vehettek részt a Bizottság tagjai.

Az ülés **helyszín**ét számos körülmény mérlegelése után az határozta meg, hogy az lehetőleg Budapesthez közeli, szakmai szempontból érdekes, az ülés megrendezésére alkalmas legyen. A Bizottság korábbi székhelyvárosa, Eger, éppen a távolság miatt, nem jöhetett szóba. A nyitóülésnek a külföldi vendégek szállásával (Hotel Benczúr) azonos helyen történő megrendezése racionális megoldásként adódott. A visegrádi Királyi Palota, mint helyszín – azzal együtt, hogy a különhajóval megoldott utazás közben is folyhattak a tanácskozások – szintén jó választásnak bizonyult; köszönet illeti a befogadó intézményt, a MNM visegrádi Mátyás Király Múzeumát, Dr. Buzás Gergely igazgató urat és Munkatársait.

A sajnos még az utolsó pillanatokban is érkező kimentések után végül **24 országból 38 aktív résztvevő** vett részt a Bizottság ülésén.

Az ülés programja

A CIVVIH éves ülésének tartalmát már a program címe is meghatározta: a többfordulós egyeztetések után kialakult, igencsak feszes – lényegében két napba belesűrített – **program** a CIVVIH alapításáról, Alapító Elnökéről és korábbi tagjairól, eddigi eredményeiről szóló **megemlékező részt**, **szakmai előadásokat és eszmecserét**, a **Bizottság működésével kapcsolatos szervezeti ügyek megbeszélését**, valamint Visegrádon egy rövid **helyszínlátogatást** foglalt magába. A szakmai részben, azaz az ülésekhez évek óta hagyományosan kapcsolódó úgynevezett „tudományos

szimpózium" témájaként a résztvevők ezen ülés alkalmából a **„Történeti városok és a város(ias) területek hitelességének megtartása"** témát járták körbe.

Az ülés résztvevői szeptember 20-án érkeztek meg, a nyitóvacsora helyszíne, a MagNet Közösségi Ház (Budapest, Andrássy út 98.) egyben szakmai tartalmú épületbemutatásra és eszmecserére is alkalmat adott.

A szeptember 21-i első ülésnap témája a 30 éves évfordulós megemlékezés volt, ennek keretében elhangzottak **Nagy Gergely**nek, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnökének és **Sofia Avgerinou Kolonia**-nak (Görögország), a CIVVIH elnökasszonyának az üdvözlő szavai. Külön köszöntötték Szekeres Varsa Verát, Román Andrásnak az ülésen megjelent feleségét. Ezt követően **Fejérdy Tamás** emlékezett meg Román Andrásról, a CIVVIH 2005-ben elhunyt alapító elnökéről. A CIVVIH régi tagjai közül **Alvaro Gomez Ferrer Bayo** (Spanyolország) tartott előadást „A történeti városok iránti szenvedélytől a mély barátságig" címmel, felelevenítve a Bizottság eddigi történetének fontosabb történéseit. **Vladimir Krogius** (Orosz Föderáció) spontán szavaival csatlakozott a megemlékezéshez, és hatalmas tapssal köszönték meg a jelenlévők **Szekeres Varsa Vera** kicsit elfogódott, a Román Andrásról szóló megemlékezést megköszönő nagyon kedves, a jelenlévők szívéig hatoló szavait.



A megemlékezéseket szakmai tartalmú előadások követték: **Ray Bondin** (Málta) „Modern beavatkozások történeti városokban", **Nagy Gergely** (ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság) „Hagyomány, folytonosság és új irányok" címmel tartott gondolatébresztő előadást.

Az első „blokk" lezárásaként, **megalakult a CIVVIH** új, **Közép és Kelet-Európai Albizottsága**: „Sub-committee on The Cities Heritage of Central and East Europe".

Ezt követően, a budapesti világörökség helyszínbe tartozó Millenniumi Földalattira szálltak az ülés résztvevői, majd a Vörösmarty téren – a pesti történeti belváros „szívén" keresztül eljutva a Vigadó téri hajóállomásig, a „Győr" hajó fedélzetén Visegrádra utaztak. A hajón, utazás közben, (az alsó és a felső fedélzeten elkülönülten) két szekcióban folyt a munka, az előadók a tudományos szimpózium keretében tartották meg előadásaikat. Az **„A" műhelytanácskozás** keretében **„Kortárs infrastruktúra és új épületek a történeti városi tájban – sikeres kortárs beavatkozási példák"**; a **„B" műhelytanácskozás** keretében **„A turizmus hatásai, illetve hogy miként szembesülnek a történeti városok a turizmus nyomán kialakuló lakosság-csökkenés veszélyeivel"** tematikájú előadások hangzottak el, amelyeket az elhangzottak élénk szakmai megbeszélése kísért – az ugyancsak a hajó fedélzetén elfogyasztott ebéd ideje alatt is.

Az előrejelzések ellenére igen kedvező, napsütéses idő lehetővé tette a részvevőknek azért a Dunán felfelé haladva a táj (közte Szentendre városának látképének) megcsodálását is. A feszes programnak megfelelően Visegrádra érkezve (a szálláshelyek elfoglalása után) gyakorlatilag azonnal folytatódott a munka a MNM Mátyás Király Múzeum, azaz a Királyi palota északi zárt udvarához kapcsolódó együttes két termében, továbbra is két párhuzamos szekcióban. Ezt követően már rövid plenáris ülésen folytatódott a szekciókban elhangzottakat összefoglaló, illetve kiértékelő megbeszélés.

A szeptember 22-i második ülésnap

A Bizottságnak az egész délelőtti programot kitöltő munkája **a CIVVIH évi rendes ülés hivatalos programja** szerint, plenáris formában folytatódott, szakmai és szervezeti kérdések megtárgyalásával. Az egyes napirendi pontokban megvitatottak részletezését az ülésről készülő hivatalos jelentés (a CIVVIH főtitkára által összeállított emlékeztető) fogja tartalmazni, ezért ez a beszámoló csupán néhány fontosabb téma megemlítésére tér ki:

- az elmúlt időszakról adott elnöki beszámoló;
- együttműködés kérdése az OWHC/OVPM, azaz a Világörökség Városok Szervezetével;
- együttműködés az UNHabitat szervezettel;
- a világörökségi ügyekben való CIVVIH feladatok, illetve részvétel;
- a mostani ülés határozatai

A délelőtti programmal lezárult a „hivatalos” munka, délután a résztvevők dr. Laszlovszky József szakavatott vezetésével tekinthették meg a Királyi palotát, és bár idő hiányában a Fellegvárba már nem jutottak fel, rövid buszos kitérővel azért alkalom nyílt a Dunakanyar visegrádi látképének a megtekintésére. Budapestre visszaérkezve a Benczúr Házban megtartott záró fogadással fejeződött be rendezvény.



Záró megjegyzések

A CIVVIH alapításának 30 éves évfordulójáról méltóképpen megemlékező ülésnek a résztvevők által is visszaigazoltan sikeres megrendezésével az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság újabb bizonyítékát adta az ICOMOS, és ezen keresztül a műemlékvédelem ügye iránti elkötelezettségének. Köszönet illeti elsősorban a támogatókat – az NKA-t és a MOL-t, és mindazokat, akik hozzájárultak a rendezvény sikeréhez. Az ICOMOS rendezvényeken általában már nem biztosított angol-francia szinkrontolmácsolás is növelte a résztvevők komfortérzetét, de még jobban a Visegrád Szálló nagyszerű teljesítménye – köszönet a mindent azonnal és rugalmasan, színvonalasan megoldó Zeller Tibor úrnak. Az eredményes és sikeres megvalósításban mégis: a meghatározó szerepet az ICOMOS érintett vezetői és tagjai mellett kiemelten a Magyar Nemzeti Bizottság Titkárságának munkatársai játszották, Keller Annamária és Pakulár Ibolya, akiknek az áldozatos munkája nélkül mindez nem valósulhatott volna meg, köszönet érte!

Fejérdy Tamás

Konferencia a védett épületek akadálymentes hozzáférhetőségéről

Vidám beszélgetés zajában gyülekezünk a regisztrációhoz 2013. október 18-án a fehérvárcsurgói Károlyi-kastélyban. Természetes a zsivaj, hiszen rég nem látott kollégák, ICOMOS tagok, építészek, civil- és állami szervezetek képviselői találkoznak. Dr. Nagy Gergely elnök úr lép oda kis csoportunkhoz és köszönt bennünket, valamint örömét fejezi ki, hogy sikerült a szakmai programot időben összeállítanom. Lebuktam, most már sorra kapom a kérdéseket, hogy egy nem építész és nem is fogyatékkal élő jogásznak mi köze ehhez az egészhez.



A konferencia alapötlete régre nyúlik vissza. Egyes tréningmódszerek szerint a zavaró körülményeknek mindig elsőbbsége van. Márpedig annak idején, amikor az azóta megboldogult Kulturális Örökségvédelmi Hivatal soproni irodájában teljesítettem közszolgálatot, meglehetősen zavaró tényezőként jelentkezett az első gyermekünk születése után az, hogy az utcáról a babakocsit először le, majd aztán egy meredek és szűk lépcsőn pedig felfelé kellett cipelnem ahhoz, hogy egyáltalán bejussak az épületbe és a gyerkőcöt ne kelljen az utcán hagyni, ha éppen vele együtt akadt arra dolgom. Talán ez volt az az alkalom, amikor kezdtem kapizsgálni – ugyanis szerintem teljesen megérteni csak az tudja, aki ebben él – , hogy mennyire zavaró, ha egy épület nem akadálymentes. Akkor az akadálymentesítés persze még csak a mozgáskorlátozottakra szűkült a kényelemtől beszűkült tudatomban, azonban a későbbiekben volt szerencsém találkozni az akadálymentesítés, illetve – ahogy az a konferencián is elhangzott – a hozzáférhetőség biztosításának egyéb formáival is. Elkezdtem erre vonatkozóan is nyitott(abb) szemmel járni és megfigyeltem, hogy mennyi gondot, problémát jelent, hogy egyes épületekhez, az épületek értékeihez, az azokban megvalósított szolgáltatásokhoz mennyire nehézkes hozzáférni, ha az ember adottságai, készletei nem teljesen egyeznek meg az átlaggal. Sopron belvárosában járva-kelve nem volt nehéz felismernem, hogy a probléma hatványozott, ha történelmi belvárosról, városképről, történeti épületekről van szó, hiszen a ház se bír el mindent, ráadásul nekem abban az időben és abban a szerepkörben az épület, és nem a használóinak védelme volt a feladatom, amit arra felkentként mindenáron el is kellett végeznem. Biztos van valami kompromisszum, gondoltam, de nem találtam meg magamtól és hiába kerestem valami konkrét iránymutatást, hiába beszélgettem építészekkel, örökségvédőkkel, fogyatékkal élőkkel, nem leltem rá, hogy mi az a fórum, ahol közeledhetnének az álláspontok. Amennyiben pedig nincs ilyen, akkor csinálni kell, gondoltam, és a konferencia akkor még teljesen kiforratlan ötletével megkerestem az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottságot, amely egyesületnek magam is évek óta tagja vagyok. Az ötlet befogadásra talált, bár éreztem némi hitetlenkedést, de úgy gondoltam, hogy nem igaz, hogy ne lehetne ezt összehozni, biztos nem nagy ördöngösség. Az. Mindenesetre akadt azért segítségem, Pakulár Ibolya az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság részéről teljes egészében levette a vállamról a szervezés technikai részét, megtalálta és nem utolsó sorban meg is nyerte a megfelelő pályázatot, megkereste a megfelelő helyszínt, lebonyolította a jelentkezést és az összes ezzel kapcsolatos egyeztetést. Szakmai oldalról is megkaptam a megfelelő lökést, Magyar Enikő, az Egyenlő Bánásmód Hatóság elnökhelyettese volt a segítségemre a programterv összeállításában és az előadók személyének kiválasztásában, továbbá nem kevés tanáccsal látott el mindvégig. Most, hogy a teremtéstörténetet már leírtam, rátérnék magára a konferenciára.

A helyszínválasztás kiválónak bizonyult. Ugyan némi kényelmetlenséggel járhatott, hogy utazni kellett, azonban az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság autóbuszt is biztosított azoknak, akik nem tudtak vagy nem akartak autóval érkezni. A kastélyban évekkel ezelőtt jártam, akkor még keményen zajlott a felújítás, mára már újra elnyerte – szinte – végső pompáját.





A főépületbe lépcső vezet, így ott mobilrámpa biztosította a bejutást a mozgásukban korlátozottak részére. Az épületen belül a mozgás lifttel is megoldott, illetve részleges infokommunikációs akadálymentesítés is történt.
A hozzáférhetőséggel kapcsolatos elvárásokat a konferencia előadói a későbbiekben meg is fogalmazták, így szinte tapinthatóvá váltak azok a neuralgikus pontok, amelyekre figyelni kell akkor, ha az ember valóban teljes akadálymentesítésre törekszik.

A regisztrációt követően megkezdődtek az előadások, amelyek sorrendje is fontos volt, a távolitól haladtunk a közelebbi felé, azaz a terv szerint az általános bevezetőket követték volna a fogyatékkal élők civil szervezeteinek, érdekképviseleti szerveinek felvetései, aztán az örökségvédelmi hatósági munkát végzők tájékoztattak volna a lehetőségekről, végül rehabilitációs szakmérnökök, tervezők mutattak volna be konkrét problémákat. Több okból kifolyólag azonban mindezt feltételes módban kellett írnom. Az első ilyen ok az első előadó személyéhez kapcsolódik, dr. Juhász Péter az Emberi Erőforrások Minisztériuma Fogyatékosságügyi Főosztály vezető-tanácsosa rögtön a nap elején olyan átfogó képet adott a területről, a felvetődő problémákról, konfliktushelyzetekről, továbbá helyesnek ítélt megoldásokról, a hozzáférhetőség megteremtésének lehetőségeiről, hogy az utána következőknek egyfelől könnyebb dolga akadt, mert az alapvető fogalmak már részletezésre kerültek, ugyanakkor nehezebb helyzetbe is kerültek, mert már a nap elején meglehetősen magasra került az a bizonyos léc. Térjünk vissza a feltételes módban írt beharangozómra. A tematika ugyan nem bomlott meg, de egy-két előadó a konferencia kezdete előtt pár nappal lecserélődött, így én is feszülten vártam, hogy milyen irányba viszi majd ez el a közös gondolkodást. A jogszabályi hátteret és a műemléki tervtanácsi gyakorlatot tervdokumentációkon keresztül Arnóth Ádám, a Belügyminisztérium Területrendezési, Építésügyi és Örökségvédelmi Helyettes Államtitkárság Örökségvédelmi Főosztályának kormánytisztviselője mutatta be. Szentkatolnay Miklós, a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. projektvezetője sajnos nem tudta megtartani előadását, ezért helyette egy, a témában szintén verhetetlen gyakorlattal rendelkező építészt és rehabilitációs szakmérnököt, az Épített Környezetért Alapítvány munkatársát, Pandula Andrást kértük fel a mozgásukban korlátozott személyekkel kapcsolatos előadás prezentálására. Utólag bizton állíthatom, hogy a választás kiválónak bizonyult, minden tekintetben hasznos, kidolgozott, részletes előadást láthattunk, hallhattunk, kitűnő példákon keresztül. A látható és láthatatlan akadályokról Németh Orsolya, a Vakok és Gyengénlátók Közép-magyarországi Regionális Egyesületének alelnöke, szakmai vezetője tartott vetített képes előadást, így mutatva be, hogy semmi sem lehetetlen, hiszen Orsolya maga is látássérült. A prezentáció abból a szempontból is érdekesnek bizonyult, hogy az akadálymentesítéssel a legtöbben még mindig a mozgásukban korlátozottakat hozzuk összefüggésbe és kevés szó esik az infokommunikációs akadálymentesítésről, a látássérültek számára való hozzáférhetővé tételről, holott a konferencia egyik legnagyobb tanúsága, hogy ezek a problémák nemcsak a születésük óta valamely fogyatékkal élőket, hanem később, esetleg életük delén valamilyen külső behatás folytán fogyatékossá váló személyeket, sőt, nemes egyszerűséggel az időskorúakat is nagymértékben érinthetik. Dr.Veöreös András és Klaniczay Péter műemlék-felügyelők az arányosság és ésszerűség követelményére hívták fel a figyelmet, gyakorlati példákon keresztül szemléltették, hogy egy-egy jó megoldás miként integrálódhat szinte észrevétlenül az épületbe, ugyanakkor a rossz

megoldások nagymértékben károsíthatják a védett értéket és sajnos nem kizárólag annak látványát. Nagy Bendegúz rehabilitációs szakmérnök, a De Jure Alapítvány képviseletében párhuzamokat, illetve ellentétpárokat vont, illetve állított fel az ember és az épület között, így vizsgálta többek között az esztétikum és funkcionalitás kérdését, az elmélet és a gyakorlat, a mintaszerű jogszabályi háttér és a nem működő megvalósítás vonatkozásait. Tette mindezt úgy, hogy személyesen is érintett a kérdésben, hiszen maga is kerekesszékkel tud csak közlekedni, így építész szakemberként és mozgásában korlátozottként is átlátja a felmerülő problémákat. Fehérváry Rudolf építészmérnök, mint gyakorlati építész, főként saját munkákon keresztül szemléltette, hogy miként lehet úgy akadálymentesítést megvalósítani, hogy a műszaki megoldások egyszerűek, használhatóak, mégis a környezetükbe illeszkedők legyenek. Itt kell bevallanom, hogy tőle loptam az akadálymentesítés helyett a hozzáférhetőség biztosítása fogalmat, ami saját meglátásom szerint is sokkal jobban kifejezi annak a lényegét, amiért ez konferencia egyáltalán létrejött.



Ebéd után kerekasztal beszélgetés következett, a levezető elnöki feladatokat a délelőttivel ellentétben dr. Fejérdy Tamás, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság főtitkára helyett dr. Nagy Gergely az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság elnöke látta el. Az előadások hallgatóságához képest kicsit megcsappant létszámmal, ám kiváló, tartalmas beszélgetés zajlott. Nem is nevezném vitának, hiszen bár egyes meglátások ütköztek egymással, azért alapvetően mindenki egyetértett abban, hogy olyan kezdeményezésről van szó, ami további kifejtést igényelne, ki kell alakítani az érintett szereplők közötti folyamatos párbeszédet, így elkerülhető, hogy egymás között tolmácsot kelljen alkalmazni, hiszen felmerült a konferencia során, hogy a legnagyobb baj, hogy nem feltétlenül beszélünk közös nyelvet a szó átvitt értelmében. Legelőször azonban a fejekben kell rendet teremteni, a kölcsönös tisztelet és egymás megértése – bármennyire is elcsépeltnek tűnik – elengedhetetlen.

Az NKA és az EU kulturális program támogatásával, az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság szervezésében létrejött program zárásaként a kastély és a kert megtekintésére kerülhetett sor a kastély idegenforgalmi menedzsere, Fekete Ágnes, valamint az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság részéről dr. Fejérdy Tamás építész és dr. Örsi Károly táj- és kertépítész vezetésével. Az egész napi programunkat figyelemmel kísérte, és a kastély bemutatásán házigazdaként végigkísért bennünket Károlyi Angelica asszony, akinek ezúton is köszönjük hogy helyet biztosított a rendezvénynek.
A további építő párbeszéd fenntartásának reményében minden kedves előadónak és résztvevőnek köszönjük, hogy megtisztelte rendezvényünket!



Szigethy Balázs

Felhívás az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagjai számára:

Tisztelt ICOMOS Tagok, Kedves Barátaink!
Az ICOMOS 18-ik Közgyűlése és hagyományosan hozzá kapcsolódó tudományos szimpózium
az ICOMOS Olasz Nemzeti Bizottsága meghívására
2014. november 10-14 között Olaszországban, Firenzében kerül megrendezésre

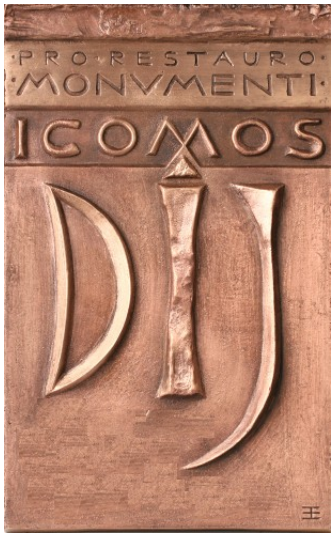
A jelen előzetes felhívást követően - a részletes programot és a részvételi feltételeket a későbbiekben teszik közzé a szervezők. Akik részt kívánnak venni a Közgyűlésen, kérjük, már most jegyezzék elő az időpontot, és vegyék figyelembe, hogy az ICOMOS Olasz Nemzeti Bizottsága és a Szimpózium Tudományos Bizottsága előadók jelentkezését várja (call for papers):
„Az örökség és táj, mint emberi értékek" ("Heritage and Landscape as Human Values")
átfogó tematikában megtartandó előadással. A központi tematika alább felsorolt részterületeibe illeszkedő **előadások rövid tartalmi összefoglalásának (abstract) beküldési határideje:**

2014. január 31.

Rész-témák:
1 A közösségek identitásának megismertetése és megtapasztalása a turizmuson és a bemutatáson keresztül (Sharing and experiencing the identity of communities through tourism and interpretation)
2 A táj, mint „kulturális élőhely" (Landscape as cultural habitat)
3 A hagyományos tudásra épülő fenntarthatóság (Sustainability through traditional knowledge)
4 Közösségi értékmegőrzés és a helyi megtartóerő növelése (Community driven conservation and local empowerment)
5 A megőrzési gyakorlat újabb eszközei (Emerging tools for conservation practice)

A javasolt előadás 1 oldalnyi, rövid, max. 3000 karakterből álló,
angol vagy francia nyelven írt összefoglalóját (abstract)
a GA2014-Symposium@icomos.org email címre várják
legkésőbb 2014. január 31-ig

A teljes felhívást az ICOMOS központ honlapján az alábbi linken tudják közvetlenül megnyitni:
http://icomos.org/images/DOCUMENTS/Secretariat/2014/GA2014/GA2014_Callforpapers_EN_20131031GJ.pdf



AZ ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG FELHÍVÁSA A 2014. ÉVI ICOMOS-DÍJ ADOMÁNYOZÁSÁRA

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága – mint a műemlékvédelem legnagyobb nemzetközi civil szervezetének magyar tagja – a nemzetközi célkitűzésekkel összhangban folyamatosan azon fáradozik, hogy a társadalom minden tagjának és szervezetének figyelmét felhívja az építészeti és kulturális örökség valamennyi elemének folyamatos és szakszerű gondozására megőrzésük és továbbörökítésük érdekében. Ezért az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága minden évben ICOMOS-díjjal tünteti ki az általa legjobbnak ítélt műemlékhelyreállításokat, melyek lehetnek:

- épület(ek) megújítása,
- épület(ek) új rendeltetés céljára történő átépítése, bővítése, a műemléki értékek megőrzésével és felszínre hozásával,
- természeti értékek, parkok, kertek mintaszerű helyreállítása,
- történeti környezetbe harmonikusan illeszkedő, annak történeti és természeti értékeit tiszteletben tartó új épület(ek).

Az ICOMOS-díj odaítélésére bárki tehet javaslatot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság honlapjáról letölthető, ill. a Titkárságán beszerezhető adatlap kitöltésével, és az alábbi adatok hiánytalan megadásával:
- a műemlék, ill. az épület megnevezése és pontos helyszíne
- a helyreállítás, ill. az építés időpontja (3 évnél régebben megvalósult munka nem terjeszthető fel)
- a helyreállítás tervezője és megvalósítója
- a helyreállítás összefoglaló értékelése (max. 1 gépelt A/4 oldal) és bemutató fényképei, ill. a műszaki tervek fotokópiái (min. 4, max. 15 db)
- a javaslatot előterjesztő neve, címe, elérhetősége és e-mail címe

A javaslat benyújtásának határideje: 2014. január 14 (postabélyegző illetve e-mail kelte)
postai úton: ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 1535 Budapest, Pf.721, vagy
e-mailen: secretariat@icomos.hu
A javaslat megérkezését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága elektromos levél útján visszaigazolja.

A beérkezett javaslatokat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság e célra kijelölt Bíráló Bizottsága értékeli. A Bizottság 9 tagú, benne a MÉSZ, a MUT, a Porta Speciosa Egyesület delegáltjai. A Bíráló Bizottság a titkosság feltételeinek teljes biztosítása mellett, a javasolt alkotásokat lehetőség szerint megszemléli, majd tárgyalások során értékeli, végül javaslatát úgy terjeszti elő az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Elnökségének, hogy az döntését a Műemléki Világnapon, 2014. április 18-án nyilvánosságra hozhassa, s a Díjakat átadhassa.

❋

AZ ICOMOS MAGYAR NEMZETI BIZOTTSÁG FELHÍVÁSA AZ ICOMOS MŰEMLÉKVÉDELMI CITROM-DÍJ 2014 ADOMÁNYOZÁSÁRA

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága – mint a műemlékvédelem legnagyobb nemzetközi civil szervezetének magyar tagja – a nemzetközi célkitűzésekkel összhangban folyamatosan azon fáradozik, hogy a társadalom minden tagjának és szervezetének figyelmét felhívja az építészeti és kulturális örökség valamennyi elemének folyamatos és szakszerű gondozására megőrzésük és továbbörökítésük érdekében.
E törekvésekkel összhangban az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága minden évben Műemlékvédelmi Citrom-díjjal illeti az általa legkevésbé sikeresnek, leginkább elhibázottnak ítélt műemlék helyreállításokat, melyek lehetnek:

- legsikertelenebb új beépítés, illetve átalakítás valamely történeti környezetben,
- legtökéletesebben félresikerült műemléki helyreállítás, illetve méltatlan hasznosítás,
- legalaposabban kidolgozott, példaértékű épülethiba (épületszerkezet, pótlás, kiegészítés, stb.),
- legmegragadóbban félresikerült épületszínezés,
- leginkább műemlék-szerű rekonstrukció, műemlék-pótlás,
- legmaradandóbbra sikerült élő-műemlék (növényzet, kert, táj, tó, stb.) károsítás,
- leghosszabban húzódó műemlék helyreállítás,
- legmeggyőzőbb ál-műemlék építés,
- legeredményesebb műemlék-elhanyagolás, a karbantartás elmulasztása.



A fenti szempontok közül akár egy is elegendő a Citrom-díj odaítéléséhez.

A Citrom-díjat nem az alkotók, hanem az alkotás kapja. Az veheti át, aki először tiltakozik az odaítélés ellen. (Ez csak a jelentkezés megtörténte után lehet publikus.)

A Citrom-díjra az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagjai tehetnek javaslatot az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság honlapjáról letölthető, illetve a Titkárságán beszerezhető adatlap kitöltésével, az alábbi adatok hiánytalan megadásával: A javaslatnak tartalmaznia kell:

- a műemlék, ill. az épület megnevezését és pontos helyszínét,
- a helyreállítás, ill. az építés időpontját (3 évnél régebbi nem terjeszthető fel),
- az "alkotás" összefoglaló értékelését (max. 1 gépelt A/4 oldal) és bemutató fényképeit és (nem kötelező, de az elbírálást segíti, ha az előterjesztés tartalmazza) műszaki rajzait (min. 4, max. 10 db),
- a javaslat előterjesztőjének nevét, címét, elérhetőségeit, e-mail címét.

A javaslat benyújtásának határideje: 2014. január 14 (postabélyegző illetve e-mail kelte)
postai úton: ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság 1535 Budapest, Pf.721, vagy
e-mailen: secretariat@icomos.hu
A javaslat megérkezését az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Titkársága elektromos levél útján visszaigazolja.

A beérkezett javaslatokat az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság e célra kijelölt Bíráló Bizottsága értékeli. A Bizottság 9 tagú, benne a MÉSZ, a MUT, a Porta Speciosa Egyesület delegáltjai. A Bíráló Bizottság a titkosság feltételeinek teljes biztosítása mellett, a javasolt alkotásokat lehetőség szerint megszemléli, majd tárgyalások során értékeli, végül javaslatát úgy terjeszti elő az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Elnökségének, hogy az döntését a Műemléki Világnapon, 2014. április 18-án nyilvánosságra hozhassa, s a Díjakat átadhassa.

Felhívás a 2014-es tagdíj rendezésére

Kedves Tagtársaink!

Ezúton is szeretnénk Önöket emlékeztetni, hogy a 2014-es

tagdíjbefizetések határideje 2013. december 15.

Csak befizetett tagdíj után készítteti el a párizsi központunk a 2014-es Nemzetközi ICOMOS Tagsági Kártyákat, ezért javasoljuk hogy lehetőség szerint mielőbb, de legkésőbb a megadott határidőig rendezzék jövő évi tagdíjukat hogy kártyáikat mielőbb kézhez vehessék.

Tagdíjak összege
Tagdíjaink mértékében idén nem történt változás, így azok továbbra is:

- Egyéni tagok részére 15.000 Ft /év
- Egyéni tagok 30 éves korig* (junior kategória) 7.500 Ft /év (50%-os kedvezmény)
  *(a tagdíjbefizetésre vonatkozó évben betöltött 30-ik életév még junior kategória)
- Intézményi/jogi személy tagok részére 70.000 Ft /év

Befizetési határidő: A 2014-re vonatkozó tagdíjak befizetésének határideje: **2013. december 15.**

A befizetéseket elsősorban

- **közvetlen banki átutalással** javasoljuk rendezni az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság Egyesület **OTP Banknál vezetett 11705008-20498803 számú számlájára**,

de természetesen továbbra is mód van

- sárga csekken történő befizetésre (**kérésre** postázzuk a csekket, kérjük jelezzék igényüket!)

Mindkét esetben kérjük a ***közlemény*** rovatban feltüntetni a ***tag/tagok nevét***, és hogy ***2014-es tagdíj***.

A központi tagnyilvántartást is kezelő párizsi Gilles Nourissier központi adatbázisban szereplő, és tagsági kártyájuk kiállításához elengedhetetlen adatok naprakészen tartása miatt ezennel ismételten kérjük, és előre is köszönjük, hogy név, lakcím, e-mail-cím, telefonszám adataikban beállt változásokról haladéktalanul tájékoztassák a Titkárságot !

Együttműködésüket és figyelmességüket előre is köszönjük!

Keller Annamária és Pakulár Ibolya
ICOMOS Titkárság

Ágostházi László DLA:



EMLÉKEZZÜNK RÁ, HOGY. . .

November

November 1. **150 éve** (1863) avatták fel *Kecskeméten az evangélikus templomot* (Ybl Miklós)

November 3. **205 éve** (1808) szentelték fel *Budafokon* a késő-barokk *kálváriát*

November 4. **80 éve** (1933) helyezték el a *pasaréti Szent Antal (ferences) templom* (Rimanóczy Gyula) alapkövét

November 6. **75 éve** (1938) szentelték fel a *Budapest Villányi-úti Szent Imre templomot* (Walder Gyula)

November 7. **145 éve** (1868) született *Komor Marcell* építészmérnök, aki Jakab Dezsővel társulva nagyon sok jelentős, Lechner magyaros irányzatát követő lakóházat, középületet (Nagyvárad, Pozsony: Vigadó, Szabadka, Marcali: zsinagóga, Budapest: Rákóczi-út Palace-szálló, stb.) alkotott

75 éve (1938) helyezték el a *Budapest Torockó-téri református templom* alapkövét (Szabó László és Szabó Márton)

November 14. **785 éve** (1228) történt a *Deáki (Diakovce, Szlovákia) római katolikus bencés templom* átépítés bővítés utáni felszentelése

November 15. **110 éve** (1903) halt meg *id. Bobula János* építészmérnök, építőmester, szakíró, sok lakó- és középület (pl. Budapest Üllői úti Sebészeti klinika), a budapesti Tisztviselőtelep tervezője

105 éve (1908) helyezték el a budapesti *Érseki gimnázium (ma: Rákóczi Ferenc gimnázium* épületének (Baumgarten Sándor) alapkövét

November 19. **230 éve** (1883) nyitották meg *Nyitrán a Nemzeti Színház* épületét (Feszty Gyula)

November 26. **65 éve** (1948) halt meg *Kozma Lajos* építészmérnök, grafikus, iparművész, a FIATALOK csoport tagja, a magyar építészet egyik legkarakteresebb alkotója, sok, máig is példás középület (pl. Kassa: zsinagóga, /ma koncertterem/, Budapest Margit körút Átrium mozi, stb.) bérházak, villák stb. alkotója

November 28 **355 éve** (1758) halt meg *Falk János* Egerben működő kőművesmester, céhmester, aki a helyi Minorita templom építésére kapott megbízást

November 30. **230 éve** (1783) szentelték fel *Kőszegen az evangélikus templomot*

December

December 2. **85 éve** (1928) helyezték el a *Szent László plébánia templom* (Budapest XIII. ker. Béke tér) épületének (Petrovácz Gyula - Foerk Ernő) alapkövét

December 5. **125 éve** (1888) halt meg Henszlmann Imre építész, művészettörténész, szakíró, egyetemi tanár, az MTA tagja, a székesfehérvári királyi bazilika maradványainak feltárója, a magyar műemlékek felkutatásának szorgalmazója

December 6. **255 éve** (1758) volt *Egerben a Kispréposti palota* épületének (Mathias Gerl) avatóünnepsége

90 éve (1923) született Horler Miklós építészmérnök, Ybl-, Széchenyi– és Magyar Műemlékvédelemért-díjas, a Művészettörténeti Tudományok doktora, címzetes egyetemi tanár, szakíró, a magyar műemlékvédelem kimagasló személyisége, a Budapesti Műemléki Felügyelőség egykori vezetője, sok lakóépület, vár, középület helyreállításának tervezője

December 16. **130 éve** (1883) született *Kós Károly* építészmérnök, posztumusz Ybl-díjas, grafikus, festő, író, aki részben társakkal, de főleg önállóan a magyar építészet kimagasló jelentőségű alkotásait valósította meg, pl. budapesti Állatkert épületei, Zebegény: római katolikus templom, Sepsiszentgyörgy: Székely Nemzeti Múzeum, Kispest: Tisztviselőtelep, Kolozsvár: Mátyás király szülőházának helyreállítása, stb.

70 éve (1943) született *L. Szabó Tünde* építészmérnök, Ybl-, Kós Károly- és az Év Főépítésze-díjas, Somogy megye főépítésze, sok műemlék példás helyreállítója (pl. Somogyvár: bencés Apátság, Badacsony: Szegedi Róza háza, stb.)

December 18. **110 éve** (1903) született *Debreczeni László* építészmérnök, grafikus, iparművész, építészettörténész, szakíró, aki a Kolozsvári Református Püspökség megbízásából kezdte bejárni, felmérni Erdély műemlékeit, és készített restaurálásukhoz terveket

December 21. **80 éve** (1933) halt meg *Schármár János* építészmérnök, építőmester, aki alkotó tevékenységét főleg Sopronban fejtette ki, romantikus stílusú épületekkel (pl. Orsolyita apácák temploma és zárdája, a zsinagóga, stb.)

December 23. **220 éve** (1793) adták át ünnepélyesen *Egerben az Érseki Lyceum* épületét (Fellner Jakab, befejezte Grossmann József)

December 30. **80 éve** (1933) halt meg *Vágó László* építész, építőmester, aki önállóan, ill. társtervezőként sok bérházat, középületet tervezett (pl. Arad: Kultúrház, Budapest: Zsidó Múzeum és Hősök temploma, Nemzeti Szalon épülete, stb.)

ICOMOS Híradó,
a Magyar Nemzeti Bizottság közleményei

Szerkesztőség: H-1014 Budapest, Táncsics Mihály utca 1.
Levélcím: H-1535 Budapest, Pf. 721.
Telefon/fax: +36/1/22-54-966, Telefon: +36/1/22-54-965
E-mail: secretariat@icomos.hu
Honlap: www.icomos.hu
Kiadja az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottsága
Felelős kiadó: Dr. Nagy Gergely
Szerkesztő: Keller Annamária
HU ISSN 2062-4964 (Nyomtatott)
HU ISSN 2062-4972 (Online)

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság tagságával járó előnyök:
- informáltság a műemlékvédelem hazai és nemzetközi híreiről, eseményeiről, pályázatairól, ösztöndíjairól, stb. az ICOMOS elektronikus körlevelek, az ICOMOS honlap (www.icomos.hu), az ICOMOS Híradó és az ICOMOS News/Nouvelles ICOMOS révén
- ingyenes belépésre jogosító tagsági kártya a világ legtöbb múzeumába, műemlékébe, romterületére
- az UNESCO/ICOMOS Dokumentációs Központjának szabad használata

Az ICOMOS Magyar Nemzeti Bizottság pártoló Jogi tagja a Forster Gyula Nemzeti Örökséggazdálkodási és Szolgáltatási Központ, Budapest,
Támogatója az EMMI